

Prefață

De cele mai multe ori, în dicționare, enciclopedii sau în studiile de specialitate, autorii, definind liedul, se referă mai ales la raportul dintre muzică și poezie, remarcând câștigurile în evoluția mijloacelor de exprimare și precizările de sens pe care muzica le aduce poeziei. Și Enescu afirma că din contopirea dintre cuvânt și ton „s-au născut și se vor naște opere divine, nemuritoare”. Într-adevăr, nu putem uita că din cele mai vechi timpuri istoria legăturilor dintre muzică și cuvânt se confundă cu istoria culturii muzicale.

În structura liedului există însă încă o relație binomică, al cărei rol nu este tratat întotdeauna cu același interes. Este vorba despre raportul dintre expresivitatea vocii și aceea a instrumentului sau a ansamblului acompaniator, care determină de fapt profilul unei partituri împlinind – în modalități și cu mijloace specifice – imaginea poetico-muzicală de ansamblu. Cu alte cuvinte, este vorba de vocalitate și instrumentalitate, aspecte pe care și-a propus să le analizeze și autoarea în prezentul volum.

Pornind de la o anumită experiență muzical-interpretativă și, cu deosebire, de la parcurgerea unei bogate bibliografii, în care figurează lucrări de estetică generală și literară, de muzicologie, studii și articole diverse, partituri, webografie și discografie, a realizat un studiu complex, bine documentat și de o remarcabilă articulație muzicologică. În primul rând, și-a impus în demersul muzicologic o concepție și o metodă. Concepția a pornit de la ideea lui J. J. Nattiez, expusă încă din introducere, și anume: „Sem-

nificațiile unui text (literar sau muzical) nu se pot explica decât în contextul unei epoci și a unei culturi.” Cât privește metoda, aplicată sistematic în prezentarea fiecărui compozitor și a fiecărui lied, urmărește evidențierea următoarelor aspecte: scurte date biografice, apoi menționarea poezilor pe versurile cărora a compus lieduri compozitorul, temele generale ale liedurilor, caracterizarea scriiturii muzicale a creației de lieduri, relația voce/pian, în sfârșit, analiza propriu-zisă a liedurilor propuse, însoțită de exemple muzicale extrase din partituri tipărite, precum și din scheme (ritmice sau ale evoluțiilor dinamice); scurte dar esențiale observații privind interpretarea liedului abordat și un paragraf de concluzii încheie fiecare analiză, anticipând astfel concluziile generale. În al doilea rând, credem, a reușit să asigure în desfășurarea analizelor o dreaptă cumpănă în urmărirea raportului dintre poezie și muzică, dintre vocalitate și instrumentalitate, de asemenea, între analiza stilistică adesea minuțioasă și sugestiile privind interpretarea liedurilor analizate.

Seriozitatea cu care a fost abordată tema rezultă nu numai din bogata, diversa bibliografie și din analizele unui număr de peste 25 de lieduri, ci și din temeinica documentare, la care ne-am mai referit.

Voi încheia afirmând că, indiscutabil, capitolele cărții mărturisesc nu doar seriozitatea documentării, ci și intuiția pătrunzătoare, puterea autoarei de a caracteriza în fraze clar construite personalitatea unui compozitor, a unui gen muzical sau a unei partituri.

A rezultat un volum valoros, o contribuție remarcabilă la cunoașterea liedului german de la cumpăna secolelor XIX-XX, atunci când genul vocal-instrumental cameral atinge punctual cel mai înalt al expresivității sale și, totodată, propune noi elemente de scriitură vocală și instrumentală care vor domina evoluția și afirmarea genului în deceniile următoare.

Prof. univ. dr. **Mihai Cozmei**